

Publication of Association Esprit, Société et Rencontre
Strasbourg/France

The Journal of Academic Social Science Studies

JASSS

Volume 5 Issue 8, p. 179-194, December 2012

***MİNİK TEMALAR İŞ BAŞINDA: TEMA VAKFI
DOĞAĞİTİMİ PROJESİYLE ÜNİVERSİTE
ÖĞRENCİLERİNİ BULUŞTURUYOR***

*TEMA FOUNDATION'S PROJECT OF "MİNİK TEMA" MEETS
WITH UNIVERSITY STUDENTS*

Yrd. Doç. Dr. Şafak ÖZTÜRK AYNAL

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İlköğretim Bölümü Okulöncesi
Eğitimi Anabilim Dalı*

Ömer Faruk SÖNMEZ

TEMA Vakfı Samsun İl Temsilciliği

Abstarct

In Minik Tema Project programme which was initiated by Tema Foundation last year, a nature education was applied to the third grade students who has been taking the lesson 'Public Serve Applying'. First , Tema Foundation gave a brifing about “Minik Tema” Project to the university student and then the responsible lecturers of the lesson and the representative of Samsun Tema gave a mini brifing about principles of voluntariness and the formation of soil. Within several weeks, a draft of six weeks naturel education programme has been formed according to the 5-6 aged preschool children. Meanwile, by keeping in touch with the school teachers, the education duration has been begun. Before starting the Project, student volunteers was met with the children and then afterwards they talked about nature, enviroment, soil ect. and made a mind mapping about nature. Thus, nature education programme framework had been developed. These are some headings from the programme as like water, soil, recycling, power economy, debris. After six weeks all participant children drew a picture and made a mind mapping with the student voluntteers again. So, students volunteers and their advisor teacher could see what children learned from the programme. Brifly, in this journal some details about the programme had been written.

Key words: Nature education, environmental education, outdoor education.

Öz

Geçtiğimiz yıl Tema Vakfı'nın başlatmış olduğu Minik Tema Projesi kapsamında, gönüllü çalışmaların yapıldığı “Topluma Hizmet Uygulamaları” dersini alan üçüncü sınıf okul öncesi öğretmenliği programında okuyan öğrencilerle birlikte bir doğa eğitimi programı uygulanmıştır. Dersin sorumlusu olan öğretim elemanlarının ve Samsun Tema İl temsilciliğinin gözetiminde yapılan çalışmalarda öncelikle, öğrencilere Tema Vakfı genel merkezi tarafından gönüllülük ve minik tema projesi hakkında genel bir bilgilendirme yapılmış daha sonra da Tema Samsun Temsilciğince toprak ve oluşumuna yönelik bir eğitim verilmiştir. Bundan sonra izleyen birkaç hafta içinde sorumlu öğretim elemanının danışmanlığında gönüllü öğrencilerle birlikte 6 haftalık 5-6 yaş çocuklarına yönelik bir doğa eğitim program taslağı oluşturulmuştur. Bu arada belirlenen okullarda öğretmenlerle diyaloga geçilerek ön hazırlıklar tamamlandıktan sonra eğitim sürecine geçilmiştir. Çocuklarla yapılan eğitimlerde toprak, su, bitkiler, doğada geri dönüşüm, atıklar, enerji tüketimi gibi çevremiz ve doğa ile ilgili konular seçilmiştir. Seçilen bu konularda öğrenciler dört grup halinde dört farklı sınıfa doğa eğitimini uygulamışlardır. Çalışmaya başlarken ve bitirirken çocukların bilgilerini görebilmek için hem kavram haritası hem de resimler yapılmış ve bunlardan yola çıkılarak yukarıdaki bahsedilen konular belirlenmiştir. Kısacası dolaylı olarak bu gençler için faydalı olmuş olduğu düşünülen bu çalışma, bir makale haline getirilerek bilimsel bir ortamda paylaşılmak istenmiştir. Çalışmada gönüllük içeren bir ders kapsamında üniversite öğrencilerinin danışmanları gözetiminde çocuklarla yaptıkları doğa çalışmalarından ayrıntılar verilmektedir.

Anahtar kelimeler: Doğa eğitimi, çevre eğitimi, mekan dışı eğitim.

1.Giriş

İçinde yaşadığımız dünya artık gittikçe yaşlanmakta ve geçen zaman maalesef dünyamız üzerinde çok değişik olumsuz koşulların oluşmasına neden olmaktadır. Bilim ve teknolojinin yaşantımıza girmesiyle getirdiği artılar olduğu gibi eksileri de yer almaktadır. Örneğin; küresel ısınma, bireyler arası sağlıklı iletişimin olmaması ya da obesite bu eksi sonuçlar için birer örnek teşkil edebilir. Dolayısıyla, günümüzde artık çocukları ve gençleri daha fazla doğanın içine sokma ; insanlığın yanlışları karşısındaki tehlikeli durumuna karşı doğa için alınacak en iyi önlemlerdir. Okulöncesi yaştan üniversiteye kadar çocuk ve gençlerin doğa ile iç içe oldukları eğitim programlarının geliştirilmesi ve okul bahçesinin de eğitim programına uygun olarak dahil edilmesi bugün insanlık için gelişen doğal tehlikelere karşı geleceğe yönelik bir önlem oluşturacaktır. Aslında, dünyadaki gidişata geriye dönüp bir bakıldığı zaman; dünya için oluşan doğal tehlikeleri yaratan yine insanoğludur. Önlem almak da yine ona düşmelidir.

Doğanın eğitim içine dahil edilmesi gereği Aristo ve Platon dönemlerine kadar gitmektedir. Onlardan yıllarca sonra bile farklı alanlardaki düşünürler ve bilim insanları (Rousseau, Locke, Schelling, Froebel, Basedow, Pestalozzi gibi) çocukların sık sık doğayla bir araya getirilmeleri gereğini vurgulamışlardır. Çocukların dokunarak, hissederek, duyarak, duyumsayarak öğrendikleri bir eğitim programı çocuklar için daha faydalı ve uzun soluklu olmaktadır. Doğanın içinde ya da doğal ve estetik olarak tasarlanmış bir okul bahçesinde çocuklar hem hayal güçlerini daha fazla kullanarak farklı oyunlar üretecek hem de yeni keşiflere yelken açacaklardır. Aynı zamanda çocukların üzerinde yaşadıkları dünyaya karşı sorumluluk bilincinin gelişmesine de yardımcı olacaktır. Sorumluluk bilinci ile yetiştirilmiş bir eğitim sisteminden gelen çocuklar; yalnızca diğer insanların değil; tüm yaşayan canlıların yaşam haklarına saygılı, karşılaştığı sorunlara karşı çözüm yolları bulabilen , yaratıcı düşünen bireyler olacaklardır. Ancak, bu doğal olarak sadece sınıfta değil sınıfın dışına da taşan bir eğitimle mümkün olabilir. Bir başka deyişle; orman, kır, deniz kenarı, göl kenarı ya da bir müze, semt pazarı, bir köy veya bir serada olabilir. Günümüzde doğa ve biraz evvel sayılan değişik mekanlara dersin taşınması eğitimin kalitesini arttırdığı için artık çok önerilen bir eğitim biçimi olmaktadır. Böyle bir eğitim sisteminde sınıftaki eğitim dış mekan etkinlikleriyle bütünleşmiş şekilde verilmektedir. Özetle söylenecek olursa, dış mekana taşan bir eğitim çocukların olaylara daha geniş bir perspektiften bakmalarını sağlamaktadır. Çünkü dışarıda çocuğu saran çok büyük bir dünya bulunmaktadır. (Dahlgren & Szczepanski, 2005; Higgins, 2006; Szczepanski, 2006; Öztürk, 2009; Öztürk Aynal, 2010; Szczepanski, 2011; Elliot & Davis, 2008).

Tüm bu yukarıda bahsi geçen şeyler biraz sonra sizlerle paylaşılacak olan bu araştırmanın yapılmasındaki temel etkeni oluşturmaktadır. Bu çalışmada aktarılacak olanlar TEMA vakfının başlatmış olduğu doğa ve toprakla ilgili çocukları farkındalığa davet eden bir proje kapsamında yapılmış ve üniversite öğrencilerinin gönüllü katılımları sonucu uygulanmış etkinliklerdir.

1.1. Doğa Eğitimi çalışmasının hazırlık süreci:

TEMA vakfının geçtiğimiz yıl ülke genelinde başlatmış olduğu “Minik TEMA” projesi çocuklarda doğa ve toprak sevgisinin ve bunlarla ilgili sorumluluk bilincinin oluşması açısından kayda değer bir gelişmedir. Doğa ve çevre dostu, sorumluluk sahibi bilinçlerin

gelişmesinin henüz küçük yaşlardan başlanması gereği düşünüldüğünde, bu projenin ne derece önemli olduğu bir kere daha anlaşılabilir.

Doğa eğitim programı sürecine geçilmeden önce Minik Tema projesinin kapsamı hakkında bilgi vermekte yarar görülmektedir:

Minik TEMA projesinin temel hedefi, okul öncesi dönemdeki çocuklara çevre bilinci kazandırmak ve TEMA vakfının amaçlarından birisi olan erozyon ve toprak konularında farkındalık yaratmaktır. Proje, Samsun ilinde Milli Eğitim bakanlığı ile imzalanan protokol çerçevesinde sürdürülmüş olup; okul öncesi kurumların yanında, Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin okulöncesi eğitimi bölümü ile de işbirliğine gidilmiştir. Bu sayede hem okul öncesi çocuklarına hem de üniversite öğrencilerine doğa, toprak ve çevreyi koruma hakkında farkındalık yaratma fırsatı doğmuştur. Proje kapsamında pilot bölge olarak belirlenen okullarda; gerek sınıfta gerekse Samsun'da kurulmuş olan TEMA Doğa Eğitim Parkı'nda eğitimlerin verilmesi planlanmıştır. Aynı proje kapsamında temel çevre sorunları, geri dönüşüm, toprak oluşumu yapısı ve önemi, tüketim alışkanlıkları gibi konulara değinilmesi öngörülmüştür.

Doğa eğitimi çalışmasının genel amacı, 5-6 yaş grubu çocuklarda sürdürülebilir bir kalkınma yönünde doğa sevgisi ve çevre bilinci yaratabilmektir. Bu temel amaca ulaşabilme yönünde aşağıdaki hedeflere ulaşılması beklenmiştir. Bunun için sınıfta ve sınıf dışı alanlarda (doğa, bahçe, park, orman gibi) drama, oyun, yaratıcı sanat çalışmaları gibi çeşitli etkinlikler planlanmıştır. Bu etkinliklerin belirlenen amaçlara uygunluğuna dikkat edilmiştir.

Özel amaçlar:

1. Doğaya ve çevreye saygılı bir yaşam bilinci geliştirmek. Bunun için:
 - a. Yaşayan doğanın ve canlıların farkına varılmasıyla, doğa ve çevre dostu çocuklar yetiştirmek,
 - b. Sürdürülebilir bir doğa ve çevre koruması sağlamak,
2. Doğada ve diğer dış mekanlarda (bahçe, park vb.) gerçekleştirilen oyun, drama ve yaratıcı sanat çalışmalarıyla çocukların hem duyuşsal hem duygusal hem de mantıksal açılarından gelişimlerinin desteklenmesi,
3. İç mekan ve dış mekanlarda yapılan aktivitelerle (doğa, bahçe, park vb.) tüm duylara hitap eden bir eğitim programı ile:
 - a. çevresine ve doğasına karşı daha duyarlı ve estetik duygusunu geliştirerek duyuşsal ve duygusal farkındalık yaratabilmek;
 - b. yaratıcılık, problem çözme, merak ve araştırma güdüsünü geliştirmek,
 - c. farklı deneyim ve keşifler ve eğlenerek öğrenme imkanları sunmak,
4. Yapılan aktivitelerle çocuklarda doğa sevgisi ve çevre bilicini oluşturmak, kısacası geleceğine daha duyarlı ve daha anlamlı bakabilen bireyler yetiştirmek.
5. Çocukları doğaya ve insana ait olaylar hakkında bilgilendirilerek onlarda, toprak ve bitkilerin yaşamdaki bütüncül önemleri ve hayatın her yönüne olan yansımalarını görebilmelerini sağlayabilmek, toprağın ve bitkilerin kısacası doğanın insanlarla olan ilişkilerini kavrayabilmek.
6. Arkadaşları ve öğretmenleriyle iş birliği içinde çalışmanın, demokratik karar verme ve iletişim kurma ve fikirlerini daha rahat ifade edebilme becerilerinin gelişmesine olanak sağlamak.

Topluma Hizmet Uygulamaları dersinin sorumlu öğretim elemanı tarafından yukarıdaki bahsedilen genel ve özel amaçlar oluşturulduktan sonra 5-6 yaş çocuklarına yönelik bir doğa eğitim program taslağı oluşturulmuş ve çalışmada yer alacak olan gönüllü öğrencilere program hakkında bilgi verilmiştir. Öğrenciler beşerli olarak dört gruba bölündükten sonra asıl uygulamaya geçilmiştir. Hazırlanan doğa eğitim programı yedi hafta süreyle haftanın bir yarım günü Samsun merkezinden rastgele belirlenmiş bir ilköğretim okulunun anasınıfında uygulanmıştır. Uygulanan programda drama ve oyun başta olmak üzere değişik yaratıcı sanat aktiviteleri, TEMA Samsun İl Temsilciliğı öğretim araçları (toprağın oluşumu, ağaç, ekme ve genel çevremize yönelik flaş kartlar, tanıtım video film ve animasyonları, toprak örnekleri vb.)'ndan yararlanılmıştır. Uygulama esnasında bunların dışında ayrıca, sunuş, gösteri, tartışma, gezi gibi değişik tekniklerden de faydalanılmıştır.

Toplam yedi hafta süren ve her hafta bir yarım gün devam edilen eğitim programında uygulanan temel başlıklar kısaca şöyledir:

1. gün: Tanışma, kaynaşma, oyun oynama, resim çizme ve kavram haritası oluşturma.
2. gün: Doğa ve toprak
3. gün: Ormanlar ve bitkiler
4. gün: Geri dönüşüm, atıklar ve çevremiz
5. gün: Ekmeğın oluşumu draması
6. gün : Doğa yürüyüşü, piknik, bitki ekimi, doğada sanat çalışması
7. gün: Genel değerlendirme, resim çizme ve kavram haritası

Birinci hafta drama, resim çizme ve oyunlardan oluşan tanışma çalışmalarına ayrılmıştır. Öğrenciler öncelikle çocuklara kendilerini tanıtarak ve her hafta bir gün buluşup neler yapacaklarını, niçin orda olduklarını sınıfın öğretmenini yardımıyla anlatmaya çalışmışlardır. İlk gün tanışmaya ayrıldığı için drama yönteminde yer alan tanışma, ısınma ve kaynaşma çalışmalarından örneklerden sonra çocuklarla eğlenceli oyunlar oynanmıştır. Bunlardan sonra, çocuklarla doğa ve toprak ile ilgili sohbet edilmiş ve onların fikirleri öğrencilerce not alınarak her sınıfta doğa ve toprak ile ilgili kavram haritaları oluşturulmuş böylece, çocukların konu hakkında neler bildikleri tespit edilmiştir. Kavram haritası oluşturmadaki maksat çocukların doğa ve çevre ile ilgili program öncesi ve sonrasında değişimi görebilmektir. Birinci haftanın en son etkinliğı de çocuklarla doğa ve çevre konulu resim çalışması yapmak olmuştur.

Bunu izleyen haftalar içinde THU dersi kapsamında öğrenciler ve dersin sorumlu öğretim elemanı; her hafta bir araya gelerek bir sonraki hafta uygulanacak olan konuyla ilgili hazırlanan program hakkında geri bildirimler yapmışlardır. Böylelikle gönüllülerin daha donanımlı olarak uygulamaya gitmeleri sağlanmıştır. Ayrıca dersin öğretim elemanı her hafta uygulanan okula giderek öğrencileri gözlemlemiş, bunun yanında zaman zaman onların çalışmalarına katıldığı da olmuştur.

Gönüllü öğrenciler yukarıdaki programda belirtilen konu başlıkları doğrultusunda hem sınıfta hem de sınıfın dışında (bahçe, park, doğa gibi) drama, oyun, sanat çalışmaları yaptırmışlardır. Öğrenciler aynı zamanda her bir etkinlik için Milli Eğitim Bakanlığı'nın 3-6

yaş grubuna yönelik amaç ve kazanımları da belirlemişlerdir. Bu uygulamalardan bazı örnekler aşağıda verilmiştir:

1.2. Uygulama örnekleri:

1.Gün: Tanışm kaynaşma, oyun oynama, resim çizme ve kavram haritası oluşturma.

Etkinliğin adı: Balon Patlatma Oyunu.

Yaş grubu: 5 - 6 Yaş

Amaç ve kazanımlar:

Psikomotor alan:

Amaç 1: Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapabilme.

Kazanım 5: Sözel yönergelere uygun olarak koşar.

Uygulama: Balonlar çocukların ayaklarına bağlanır. Çocuklara oyunun kuralları anlatılır. Çocuklardan kendi balonlarına sahip çıkmalarını, arkadaşlarının balonlarını da patlatmaları istenir. Balonu patlamadan kalan son çocuk alkışlanır ve oyunun galibi olur.

Resim 1

Etkinliğin Adı: Hangi Balonsun?

Yaş Grubu : 5-6 Yaş

Araç ve Gereçler: Farklı renklerde balonlar, ip

Amaç ve Kazanımlar:

Psikomotor Alan:

Amaç1. Bedensel koordinasyon gerektiren hareketleri yapabilme.

Kazanımlar:

2. Değişik yönlere yuvarlanır.
3. Değişik yönlere doğru uzanır.
4. Sözel yönergelere uygun olarak yürür.

5. Atılan nesnelere yakalar.

Sosyal –Duygusal Alan:

Amaç1. Kendini tanıyabilme.

Kazanımlar:

1. Fiziksel özelliklerini söyler.
2. Belli başlı duyuşsal özelliklerini söyler.

Amaç2. Duygularını fark edebilme.

Kazanım:

4. Duygularını müzik, dans, drama vb. yollarla ifade eder.

Amaç4. Kendi kendini güdüleyebilme.

Kazanımlar:

1. Kendiliğinden bir işe başlar.
2. Başladığı işi bitirme çabası gösterir.

Amaç5. Başkalarının duygularını fark edebilme.

Kazanımlar:

2. Başkalarının duygularını fark edebilme.

Amaç6. Başkalarıyla ilişkilerini yönetebilme.

Kazanımlar:

1. Kendiliğinden iletişime başlatır.
2. Grup etkinliklerine kendiliğinden katılır.
9. Etkinliklerin süresine ilişkin yönergeye uyar.
10. Grup etkinliklerinin kurallarına uyar.

Amaç8. Farklılıklara saygı gösterebilme.

Kazanımlar:

1. Kendisinin farklı özelliklerini kabul eder.
2. Başkalarının farklı özelliklerini kabul eder.

Dil Alanı:

Amaç. 1. Sesleri ayırt edebilme.

Kazanımlar:

1. Sesin kaynağını söyler.
2. Sesin geldiği yönü belirler.

Amaç4. Kendini sözel olarak ifade edebilme.

Kazanımlar:

1. Sohbeta katılır.
2. Belirli bir konuda konuşmayı başlatır.
3. Belirli bir konuda konuşmayı sürdürür.
4. Söz almak için sırasını bekler.
5. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler.

Bilişsel Alan:

Amaç1. Kendisi ve ailesi ile ilgili bilgileri kavrayabilme.

Kazanımlar:

1. Kendisi ile ilgili bilgileri açıklar.
2. Aile bireyleri ile ilgili bilgileri açıklar.

Amaç3. Dikkatini toplayabilme.

Kazanımlar:

1. Dikkat edilmesi gereken nesneyi/ durumu / olayı fark eder.
2. Dikkatini nesne /durum / olay üzerinde yoğunlaştırır.

Uygulama:

Sınıftaki öğrencilerin her biri ayağa kalkar ve her öğrenciye kendi istediği renkte balon verilir. Çocuklar kendi balonunu aklında tutar ve müzik açılır. Müzik ritmi ile birlikte çocuklar balon ile oynamaya başlarlar. Müziği öğretmen aniden keser ve her seferinde elinde balonları olan arkadaşlar sırasıyla birbirlerine adını, kaç kardeş olduğu, en sevdiği yemek, en sevdiği oyun, en sevdiği oyuncak gibi özelliklerini söyler. Böylece kendileri hakkında arkadaşlarına bilgi verirler ve birbirlerini daha yakından tanıma olanakları olur. Burada öğretmen çocuklara yönlendirme yapar ve hangi özelliklerini söylemelerini istiyorsa ona göre yönerge verir. Bu oyunun devamı niteliğinde çocuklar daire şeklinde otururlar ve biraz önceki sıra ile önce herkes kendi adını söyleyerek atar. Herkes bir kere kendi adını söyledikten sonra bu sefer de karşısındakinin adını söyleyerek balonu atar. Bir süre böyle devam ettikten sonra daha sonra aynı şekilde kaç kardeş olduğu, en sevdiği yemek, en sevdiği oyun, en sevdiği oyuncak için de yapılır. Bu şekilde çocuklarla hem bir hafıza oyunu oynanmış olur hem de birbirlerini daha iyi tanımış olurlar.

2.Gün: Doğa ve toprak :

Etkinliğin adı: Ağaç ile ilgili parmak oyunu.

Yaş grubu: 5-6 yaş

Amaç ve kazanımlar:

Dil alanı:

Amaç 5: Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade edebilme.

Kazanım 5: Dinlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü vb. yollarla sergiler.

Minik tema yönergesinin 4. amacına uymaktadır.

Uygulama: Öğretmen çocuklara “Ben Bir Ağacım” adlı parmak oyununu öğretir.

Ben bir ağacım (çocuk elleriyle gövdesini gösterir)
 Bunlarda dallarım (ellerini havaya kaldırır)
 Dallarım bir çiçek açtı (elleri havada yumuk şekilde bir parmağı açılır)
 Dallarım iki , üç,on (parmaklar sırayla açılır)
 Rüzgar çıktı (vuuu sesi yaparak eller baş üstünde sallanır)
 Yağmur yağdı (parmaklar aşağı doğru sallanır)
 Yapraklarım döküldü (yere düşülür)

Bu parmak oyunundan yola çıkarak öğretmen ağaçlar, toprak, rüzgar, ağaçların ne zaman yeşerip ne zaman yaprak döktükleri, ağaçlar üzerinde neler yaşar gibi sorularla çocukların fikir üretmelerini ve tartışmalarını sağlayabilir.

Etkinliğin adı: Tohum Fidan Ağaç Oyunu.

Yaş grubu: 5-6 yaş.

Amaç ve kazanımlar:

Bilişsel alan:

Amaç 3: Dikkatini toplayabilme.

Kazanım 1:Dikkat edilmesi gereken nesneyi, olayı, durumu fark eder.

Uygulama: Çocuklara tohum denildiğinde yere çömelip yüzlerini kapatmalarını, fidan denildiğinde ayağa kalkıp ellerini bellerine koymaları ve ağaç denildiğinde de kollarını havaya kaldırmaları söylenir. Hızlı bir şekilde tohum, fidan, ağaç kelimeleri karışık olarak söylenir. Şaşırın çocuk oyundan çıkar, en sona kalan çocuk oyunu kazanır ve alkışlanır.

Etkinliğin adı: Solucan Oyunu

Yaş grubu: 5-6 yaş.

Amaç ve kazanımlar:

Amaç 1: Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapabilme.

Kazanım 2: Değişik yönlere yuvarlanır.

6: Belirli bir mesafeyi sürünerek gider.

Uygulama: Çocuklara solucanların nerede yaşadıkları, neyle beslendikleri sorulur. Solucanların toprakta yaşadığı, sürünerek ilerlediği ve bitkilerle beslendiği söylenir. Çocuklardan birkaçı solucan olarak seçilir. Geri kalan çocuklar yaprak olur. Solucanlar sürünerek yaprakları yakalamaya çalışır, yapraklar da yuvarlanarak kaçarlar. Yakalanan yapraklar oyun dışı kalır. Tüm yapraklar yakalanınca oyun biter.

3.gün: Ormanlar ve bitkiler:

Etkinliğin adı: Sınıfta Bitki Ekimi.

Yaş grubu: 5 - 6 yaş

Uygulama: Çocuklarla bitkiler ve bitki ekimi hakkında sohbet edilir. Sınıfa getirilen bardaklar ve karanfil tohumları çocuklara dağıtılır. Toprak tüm çocukların ulaşabileceği bir alana dökülür. Çocukların bardaklarına toprak koyarak tohumları ekmesi sağlanır. Her çocuk kendi tohumunu sular. Ekilen tohumlar çocuklara verilerek evlerine götürmeleri istenir. Daha sonra ortaya konulan büyük bir saksıya her çocuğun toprak koyması sağlanarak begonya fidanı dikilir. Dikilen fidan güneş alan bir yere konularak çocukların dönüşümlü olarak sulaması istenir.

Etkinlik adı: Ormanlar (Drama –Rahatlama- Çalışması)

Yaş grubu: 5-6 yaş.

Araç gereçler: Hafif tonda metine uygun bir müzik.

Amaç Kazanımlar:

Sosyal-Duygusal Alan:

Amaç 2. Duygularını fark edebilme.

Kazanımlar:

1. Duygularını söyler.

Amaç 3: Duygularını kontrol edebilme.

Kazanımlar:

1. Olumlu olumsuz duygu ve düşüncelerini uygun şekilde ortaya koyar.

Dil Alanı:

Amaç 4: Kendini sözel olarak ifade edebilme.

Kazanımlar:

1. Dinlerken \ konuşurken göz teması kurar.

2. Sohbeta katılır.

Bilişsel Alan:

Amaç 3: Dikkatini toplayabilme.

Kazanımlar:

2. Dikkatini nesne \ durum \ olay üzerinde yoğunlaştırır.

Uygulama:

Çocuklar yere uzanır veya rahat bir pozisyonda otururlar. Gözlerini kapatarak müzik eşliğinde öğretmenlerinin söylediklerini hayallerinde canlandırmaları istenir. Burada çocuklar öğretmenin yönlendirmesiyle hareketle de eşlik edebilirler:

Küçücük, rengarenk, sevimli mi sevimli bir kelebeksin. Güzel, hafif kanatlarınla uçuşurken birden kendini her çeşit ağacın bulunduğu çok güzel bir ormanda buluyorsun. Ağaçların etrafında özgürce uçuyor, hepsini yakından inceliyorsun. Ne kadar da güzeller! Hepsi birbirinden farklı ve birçoğunun birbirinden güzel tadı ve kokusu olan meyveleri var. Hepsinin etrafında tek tek gezdikten sonra aralarından birini seçip üzerine konuyorsun.

Ormandaki hayali bu gezintiden sonra öğretmen çocukları; Hangi ağaca kondunuz?, meyvesi var mıydı, varsa neydi?, neden o ağacı seçtiniz?, ağaçlar olmasaydı ne olurdu?, ağaçlar nasıl oluşur?, hangi ağaç türlerini biliyorsunuz?, hiç ağaç diktiniz mi?, ağaç dikmek

zevкли miydi?, ağaçların korunmansın önemini biliyor musunuz? gibi sorularla çocukların konu hakkındaki düşüncelerini ifade etmelerini sağlar.

4.gün: Geri dönüşüm, atıklar ve çevremiz:

Etkinlik adı: Plastik, kağıt, cam oyunu.

Yaş grubu: 5-6 Yaş.

Amaç ve kazanımlar:

Psikomotor alan:

Amaç 1. Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapabilme.

Kazanımlar:

1. Sözel yönergelere uygun olarak ısınma hareketleri yapar.

5. Sözel yönergelere uygun olarak koşar.

Dil alanı:

Amaç 6. Sözcük dağarcığını geliştirebilme.

Kazanımlar

1. Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder.

1. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır .

Uygulama: Bütün çocuklar bir halka üzerinde sıralanırlar. Birisi ortadadır. Bütün öğrencilere birden üçe kadar numaralar verilir. Sonra öğretmen numaralara isimler verir. Örneğin ; 1'ler plastikler, 2' ler kağıtlar, 3'ler camlar. Bundan sonra ortadaki oyuncu, "plastikler" diye bağırır. Plastik olan birler, geriye doğru bir adım atarak halka etrafında koşarlar ve tekrar yerlerine gelirler. Yerine ilk gelen öğrenci elini yukarıya kaldırır ve ortadaki ile yer değiştirerek, ikinci oyunu o başlatır.

Etkinlik adı: Şişe devirme (oyun).

Yaş grubu: 5-6 Yaş.

Araç gereçler: 7 Adet plastik şişe, top.

Amaç ve kazanımlar:

Psikomotor alan:

Amaç 1. Bedensel koordinasyon gerektiren belirli hareketleri yapabilme

Kazanımlar:

13. Araç kullanarak koordineli ve ritmik hareketler yapar .

15. Nesneleri belirli bir mesafedeki hedefe atar.

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme.

Kazanımlar:

7. El becerilerini gerektiren bazı araçları kullanır.

Sosyal-duygusal alan:

Amaç 6. Başkalarıyla ilişkilerini yönetebilme.

Kazanımlar:

2. Grup etkinliklerine kendiliğinden katılır.
3. Grupta sorumluluk almaya istekli olur.
4. Aldığı sorumluluğu yerine getirir.
5. Kendisinin ve başkalarının haklarına saygı gösterir.
9. Etkinliklerin süresine ilişkin yönergeye uyar.
10. Grup etkinliklerinin kurallarına uyar.

Uygulama: Çocuklar arka arkaya sıra olur. Öğretmen yedi adet şişeyi belli mesafe uzaklıkta bir yere koyar. En öndeki çocuğa top verir. Daha sonra çocuktan sıranın belli bir uzağındaki şişeleri vurması istenir. Oyun bu şekilde sıra bitene kadar devam eder. En çok şişe deviren çocuk oyunu kazanır.

5.Gün: “Ekmeğın oluşumu” drama gösterisi:

Etkinlik Adı: Drama etkinliğı (Ekmeğın Oluşumu).

Yaş Grubu: 5-6 yaş

Malzemeler: Drama için gerekli olan tüm malzemeler (bilgisayar, kostümler, sahne, ses düzeni,...).

Amaç Kazanımlar:

Sosyal-Duygusal Alan:

Amaç 2. Duygularını fark edebilme.

Kazanımlar:

1. Duygularını söyler.

Amaç 3: Duygularını kontrol edebilme.

Kazanımlar:

1. Olumlu olumsuz duygu ve düşüncelerini uygun şekilde ortaya koyar.

Dil Alanı:

Amaç 4: Kendini sözel olarak ifade edebilme.

Kazanımlar:

1. Dinlerken \ konuşurken göz teması kurar.

2. Sohbeta katılır

Bilişsel Alan:

Amaç 3: Dikkatini toplayabilme

Kazanımlar:

1. Dikkat edilmesi gereken nesneyi \ durumu \ olayı fark eder

2. Dikkatini nesne \ durum \ olay üzerinde yoğunlaştırır.

17. Zamanla ilgili kavramlar arasında ilişki kurabilme

1.Olayları oluş sırasına göre söyler.

Uygulama: Ekmeğin oluşumu ile ilgili oluşturulmuş bir hikaye çocuklara canlandırılabilceği gibi öğretmenin yönlendirmesiyle küçük gruplara bölerek çocuklarla da oyun canlandırılabilir. Çocuklar hazır olduğunda her grup canlandırır. Son olarak da oyun canlandırması bittikten sonra çocuklarla öğretmen oyundan yola çıkarak tartışma açar. Tartışmada ekmeğin toprak, bitki ve insanlığın geleceği ile hakkında çocukların bağlantı kurması çalışarak bunların yaşam için önemleri vurgulanır.

Resim 2

6. ve 7 gün : TEMA Doğa Park'ta yürüyüş, piknik, oyun ve sanat çalışması.

Etkinlik Adı: Doğa yürüyüşü, doğada müzikli drama(dans- oyun), resim ve piknik (SAMSUN TEMA doğa parkı gezisi)

Yaş Grubu: 5-6 Yaş.

Araç ve Gereçler: Kostümler, makyaj malzemeleri, saksı, toprak, bitki fideleri, pastel boyalar, ambalaj kağıdı (kraft kağıt).

Amaç ve Kazanımlar:

Dil alanı:

Amaç 5: Dinlediklerini çeşitli yollarla ifade edebilme.

Kazanım:

2. Dinlediklerine ilişkin sorular sorar.

1. Dinlediklerine ilişkin sorulara cevap verir.

5. Dinlediklerini resim, müzik, drama, şiir, öykü vb. yollarla sergiler.

Psikomotor Alan:

Amaç 2. El ve göz koordinasyonu gerektiren belirli hareketleri yapabilme.

Kazanım:

8. Malzemeler kullanarak resim yapar.

Uygulama: Bu etkinlikte öğrencilerce hazırlanmış olan ve doğayı içeren bir mini konser ve müzikli drama gösterisi çocuklara sunulur. Sonrasında serada bitki dikimine geçilir. Her çocuk açık havada bir TEMA yetkilisinin yardımıyla saksıya fidan ekerler. Bundan sonra TEMA parkta bir doğa yürüyüşü gerçekleştirilir. Yürüyüş esnasında parktaki bitkiler tanıtılır, yapraklar toplanır. En son olarak da grupça çocuklar doğa resmi yaparlar ve bu etkinliğin bitimiyle herkes getirdikleri sandöviçlerini yerler. Böylece minik bir piknik de gerçekleştirilmiş olur (resim 3 – 4- 5).

Resim 3

Resim 4

Resim 5

Ertesi gün; sınıfta çocuklarla hem bir gün önceki doğa parkı gezisi konuşuldu hem de doğa ve çevre koruma, geri dönüşüm, enerji tasarrufu gibi önceki haftalarda geçen konulara da göndermeler yapılarak tartışma, son kavram haritası ve resim etkinlikleriyle son buldu.

2. Sonuç

Yaşadığı dünyaya karşı daha duyarlı ve sorumluluklarının bilincinde bireyler yetiştirme, okul öncesi çağdan bir başka deyişle hayatın ilk altı yılından başlamaktadır. Bu yaşlardan itibaren çocuklara ve gençlere sürdürülebilir bir kalkınma yönünde yaşayan diğer canlılara saygılı bir bilincin verilmesi gerekir. İnsanoğlunun doğanın bir parçası olduğu düşünüldüğünde; çocukları doğayla iç içe, tüm duyularını kullandığı, hissettiği, keşfederek öğrendiği ve dolayısıyla karşılaştığı sorunlara çözümler bulabilen, doğa ve çevre dostu, çevresini saran dünyaya ciddi anlamda sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmek günümüz dünyasının ve eğitiminin önemli hedeflerinden olmalıdır. Dolayısıyla eğitim programlarına ekolojik açılar getirmek ve ona göre yeni düzenlemeler yapmak artık kaçınılmaz bir gerekliliktir. Çünkü doğanın maalesef “reset” düğmesi yoktur. (D'Amato vd., 2011; Dowdell vd., 2011; Higgins, 2006; Elliott & Davis, 2008)

KAYNAKÇA

- DAHLGREN, O.L. & SZCZEPANSKI, A. (2005) *Outdoor Education, Literary education and sensory experience*, 3rd ed., Sweden: L.U. Kinda Educ. Center.
- D'AMATO, L. G.; KRASNY, M. E. (2011). Outdoor adventure education: Applying transformative learning theory to understanding instrumental learning and personal growth in environmental education. *Journal of Environmental Education*, 42, 4, 237-254.
- DOWDELL, K.; GRAY, T.; MALONE, K. (2011) Nature and its influence on children's outdoor play. *Australian Journal of Outdoor Education*, 15, 2, 24-35.
- ELLIOT, S. & DAVIS, J. (2008). Why natural outdoor playspaces?. In S. Elliot (Ed) (p.1-13). *The outdoor playspace naturally for children birth to five years*. New South Wales: Pademelon.
- HİGGİNS, P. (2006) "Kurs notları ve saydamları", Glasgow, İskoçya.
- SZCZEPANSKI, A. (2006) " Environmental Education: An overview of the area from a Swedish/Nordic perspective", in *Outdoor Education, Authentic Learning in the Context of Landscapes* , volume2, An Internatioanl Collaboration Project supported by the European Union, Comenius Action 2.1, European Service Training Course Book.
- SZCZEPANSKI, A. (2011). Outdoor Education Authentic Learning in the Context of Landscape Literary education and sensory experience. Perspective of Where, What, Why, How and When of learning environments. Interdisciplinary context. www.ode.kind.se adresinden Mart 2012 de alınmıştır.
- ÖZTÜRK, Ş. (2009). " Okulda eğitimle bütünleştirilmiş mekan dışı eğitim", *Milli Eğitim Dergisi*, 181, 131- 145.
- ÖZTÜRK AYNAL, Ş. (2010). " Okulöncesi Eğitim Programlarında Dış Mekanların Kullanımı: Eğitim Programlarında Doğanın ve Okul Bahçesinin Yeri Ne Kadar Olmalıdır?", I. Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi, Ayvalık.